УДК 004.9:374

Нестерова Ольга Юріївна
кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри перекладу
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна
olnesterova1@rambler.ru

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті викладено результати дослідження проблеми розвитку інформаційної культури майбутніх перекладачів у процесі професійної підготовки. Дослідження включало аналіз документів, що регулюють навчальну діяльність студентів-перекладачів, й анкетування студентів, науково-педагогічних працівників й абітурієнтів. У статті визначено, що розвиток інформаційної культури майбутніх перекладачів у вищих навчальних закладах є несистемним і недостатньо ефективним. Розглянуто і схарактеризовано підходи до інтеграції розвитку інформаційної культури до навчального процесу. Серед перспектив подальших досліджень названо пошуки шляхів інтенсифікації навчального процесу підготовки майбутніх перекладачів в умовах вищих навчальних закладів.

Ключові слова: інформаційна культура; майбутні перекладачі; анкетування.

1. ВСТУП

Інформаційна культура поступово стає однією з ключових ознак сучасного фахівця, що зумовлено тенденціями інформатизації усіх сфер суспільного життя. Інформаційні технології значною мірою визначають специфіку міжнародних контактів, одними з ключових учасників яких є перекладачі. Для того щоб забезпечити якість комунікації фахівець з перекладу повинен володіти навичками роботи з інформацією і володіти високим рівнем інформаційної культури.

Постановка проблеми. Під час аналізу стану проблеми розвитку інформаційної культури майбутніх перекладачів на сучасному етапі ключовими є дані про те, якою мірою розвиток інформаційної культури визначається завданнями, відображеними нормативною базою системи вищої освіти України, і дані про рівень інформаційної культури студентів, які навчаються за відповідними напрямами і спеціалізаціями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що наукові дослідження в галузі навчання перекладачів переважно стосуються проблем підвищення рівня володіння рідною та іноземною мовами, формування навичок зіставлення мов у стилістичному і граматичному аспектах [1; 2; 3; 4; 5; 6]. Проте результати цих досліджень містять положення, що є важливими для організації системної роботи з розвитку інформаційної культури студентів-перекладачів у контексті професійної підготовки. Проблеми стану розвитку інформаційної культури студентів-перекладачів не знаходять системного відображення у науково-педагогічних джерелах.

Мета статті. Метою статті є висвітлення результатів дослідження стану розвитку інформаційної культури і характеристика підходів до інтегрування цього процесу до професійної підготовки майбутніх перекладачів.

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

© О.Ю.Нестерова, 2014.

Дослідження проводилось відповідно до плану наукових досліджень кафедри перекладу Державного вищого навчального закладу „Національний гірничий університет ” у межах наукової теми „Сучасні стратегії та методи навчання перекладу”. Під час дослідження використовувались такі методи: аналіз теоретичних джерел і документації, що регулює навчальний процес, метод анкетування.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

З метою визначення стану проблеми розвитку інформаційної культури ми проаналізували освітньо-кваліфікаційні характеристики й освітньо-професійні програми підготовки студентів напряму „Філологія” і спеціальності „Переклад” освітньо-професійних рівнів бакалавра і спеціаліста й провели анкетування науково-педагогічних працівників, які працюють зі студентами-перекладачами, студентів, абітурієнтів, що вступають до технічного університету на напрям підготовки „Філологія”.

Навчальний процес майбутніх фахівців у галузі перекладу регулюється програмними документами різних рівнів і проектується на рівні змісту освіти і на рівні змісту навчання відповідно до вимог, що висуваються до фахівців суспільством на даному етапі. Зміст освіти визначається освітньо-кваліфікаційними характеристиками, а зміст навчання – освітньо-професійними програмами відповідних освітньо-професійних рівнів.

Відповідно до державних програм і концепцій, пов’язаних із проблемою інформатизації і побудовою інформаційного суспільства, а також Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021, стандарти освіти всіх рівнів, зокрема вищої освіти, містять вимоги до системи вмінь і навичок роботи з інформацією, які є основою інформаційної культури. Проте для фахівця з перекладу ключовими є вміння й навички роботи з інформацією, пов’язані зі специфікою професійної діяльності.

В освітньо-кваліфікаційних характеристиках випускників навчальних закладів освітньо-професійних рівнів бакалавра і спеціаліста за спеціальністю „Переклад” у розділі „Виробничі функції, типові задачі діяльності та уміння, якими повинні володіти випускники вищого навчального закладу”, визначено відповідні вміння, пов’язані з обробкою інформації, що необхідна для здійснення як письмового, так і усного перекладу.

Аналіз освітньо-професійних програм підготовки студентів напряму „Філологія” і спеціальності „Переклад” освітньо-професійних рівнів бакалавра та спеціаліста відповідно свідчить про те, що процес підготовки майбутніх перекладачів передбачає вивчення нормативних дисциплін і дисциплін за вибором. За допомогою рис. 1 розглянемо узагальнену структуру навчального плану підготовки студентів напряму підготовки „Філологія” (подальша спеціалізація „технічний переклад”).

Нормативна частина включає цикл гуманітарної і соціальної підготовки (дисципліни „Українська мова за професійним спрямуванням”, „Історія української культури” та ін.), цикл природничо-наукової підготовки (дисципліни „Інформатика та комп’ютерна техніка”, „Безпека життєдіяльності” та ін.) і цикл професійно-практичної підготовки. Дисципліни, що входять до циклу гуманітарної і соціальної підготовки, вивчаються студентами всіх спеціальностей вищих навчальних закладів України. Відповідно до робочих програм цих дисциплін безпосередній розвиток інформаційної культури студентів не визначається як одне із завдань вивчення курсу. Серед компетенцій, які мають бути притаманні студентам після завершення вивчення дисциплін, визначаються окремі елементи роботи з джерелами інформації загального

характеру (складання конспектів, підготовка рефератів), але системне формування навичок роботи з інформацією не розглядається.

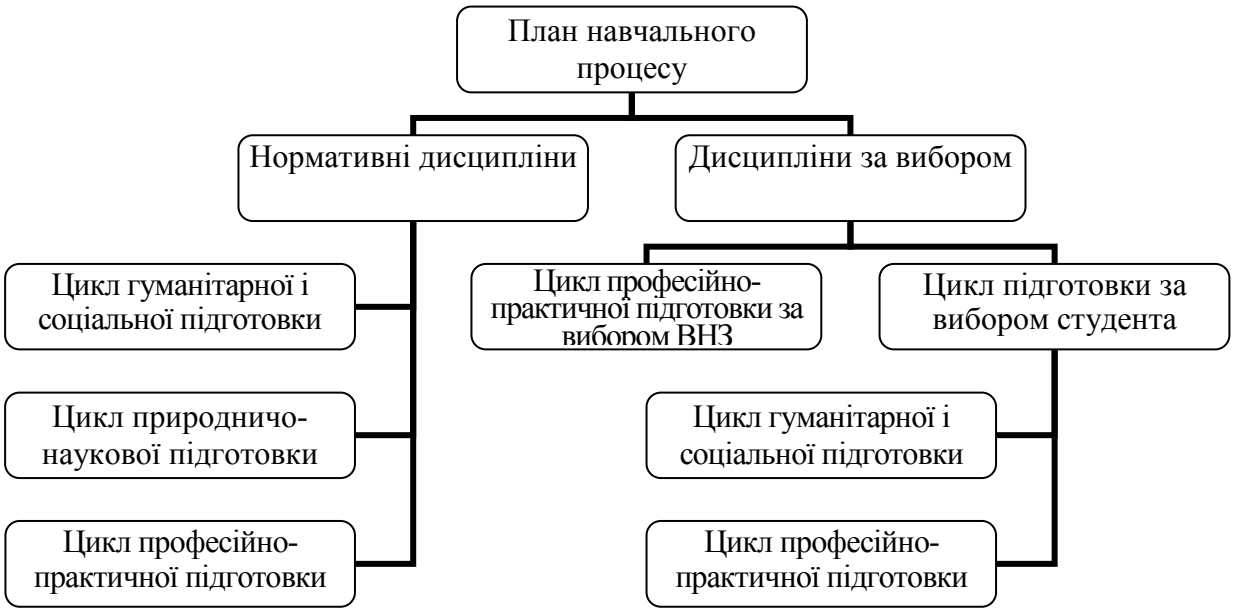

Рис. 1. Структура навчального плану підготовки студентів напряму „Філологія” і спеціальності „Переклад”

Слід зазначити, що йдеться про розвиток загальної інформаційної культури особистості студента, адже розглянуті робочі програми нормативних дисциплін циклу гуманітарної і соціальної підготовки не виявилися адаптованими до напряму „Філологія” й спеціальності „Переклад” і не відрізнялися за змістом від робочих програм, за якими навчаються студенти інших спеціальностей. Головною відмінністю робочих програм для різних спеціальностей є показники співвідношення аудиторного навантаження і самостійної роботи студентів.

До циклу природничо-наукової підготовки також увійшли дисципліни, що вивчаються студентами всіх напрямів і спеціальностей, проте особливим для цих дисциплін є їх часткове спрямування на розвиток навичок використання комп’ютерної техніки у професійній діяльності. Ці дисципліни передбачають навчання майбутніх перекладачів основам роботи з комп’ютерною технікою, ознайомлення з найпоширенішими програмами, що використовуються для створення, редагування та зберігання різноманітних документів. Проте акцент не робиться на розв’язанні завдань, які є характерними для суто професійної діяльності перекладача. На нашу думку, слід підкреслити роль дисциплін циклу природничо-наукової підготовки для безпосереднього розвитку діяльнісного елемента загальної інформаційної культури й опосередкованого розвитку професійної інформаційної культури майбутнього перекладача.

Нормативні дисципліни циклу професійно-практичної підготовки вивчаються студентами всіх спеціалізацій напряму підготовки „Філологія” і спрямовані на розвиток умінь і навичок теоретичного аналізу філологічних явищ і практичного застосування теоретичних знань з першої, другої, третьої іноземних мов, а також рідної мови. Робочі програми цих дисциплін не визначають серед провідних завдань розвиток інформаційної культури студентів, проте аналіз ключових компетенцій, яких мають набути майбутні перекладачі у вивченні цих дисциплін, свідчить, що до них включено елементи роботи з інформаційними ресурсами професійного характеру,

розвиток навичок роботи з джерелами інформації, якими перекладач користується в професійній діяльності. Відповідно, дисципліни циклу професійно-практичної підготовки сприяють розвитку інформаційної культури майбутніх перекладачів, хоча такий розвиток є недостатньо ефективним через відсутність системності.

Як бачимо, аналіз робочих програм нормативних дисциплін свідчить про те, що в цілому ці дисципліни не мають на меті безпосередній розвиток інформаційної культури майбутнього перекладача, проте можуть опосередковано впливати на розвиток загальної інформаційної культури студента-перекладача, а також сприяти несистемному розвитку окремих умінь і навичок, які входять до структури професійної інформаційної культури майбутнього фахівця в галузі перекладу.

Серед дисциплін за вибором визначаються дисципліни циклу професійно-практичної підготовки за вибором вищого навчального закладу і дисципліни циклу підготовки за вибором студента.

Цикл професійно-практичної підготовки за вибором вищого навчального закладу включає дисципліни „Основи інженерних знань”, „Практичний курс другої іноземної (німецької) мови”, „Основи науково-технічного перекладу”, які мають на меті формування у студентів умінь і навичок, необхідних фахівцям-перекладачам з урахуванням потреб ринку праці регіону. Розглянуті робочі програми цих дисциплін не визначають серед провідних завдань формування інформаційної культури студентів, проте передбачають набуття майбутніми перекладачами окремих компетенцій, які входять до структури інформаційної культури.

Дисципліни циклу підготовки за вибором студента розподіляються на цикл гуманітарної та соціальної підготовки і цикл професійно-практичної підготовки. Цикл гуманітарної і соціальної підготовки включає такі дисципліни, як „Основи міжкультурної комунікації”, „Логіка”, „Основи перекладу ділового мовлення”, „Психологія”, „Основи самоменеджменту” та ін. До циклу професійно-практичної підготовки належать дисципліни „Основи та термінологія у галузі електротехніки”, „Основи та термінологія у галузі гірництва”, „Переклад у галузі економіки, менеджменту та права”, „Переклад у галузі електроенергетики” та ін. Ця складова навчального плану є основою індивідуалізації навчання. Проте, відповідно до змісту робочих програм, пропонованих майбутнім перекладачам для вибору дисциплін, наразі вона не передбачає цілеспрямованого розвитку як загальної, так і професійної інформаційної культури студентів. Дисципліни за вибором студента, як і нормативні й дисципліни за вибором вищого навчального закладу всіх циклів, переважно мають опосередкований вплив на розвиток інформаційної культури майбутніх перекладачів.

Слід зазначити, що вибіркова частина навчального плану є найбільш гнучкою і має найбільший потенціал з точки зору розвитку інформаційної культури як фактора професійно-творчого розвитку особистості. Саме у вивченні тих дисциплін, які студент може обирати, тобто які, на його думку, є цікавими і корисними, створюються умови для продуктивного розвитку інформаційної культури майбутніх перекладачів, адже процес роботи з інформацією значною мірою визначається індивідуальними особливостями особистості, тому показник ефективності роботи з інформацією буде різним для кожного окремого фахівця.

Отже, під час проектування змісту освіти фахівця з перекладу завдання розвитку як загальної інформаційної культури, так і професійної інформаційної культури враховується, а в проектуванні змісту навчання — частково. Відповідно спостерігається протиріччя між визначеними в процесі проектування змісту освіти майбутніх перекладачів уміннями й навичками роботи з інформацією і завданнями з розвитку останніх, поставленими на етапі проектування змісту навчання. Відповідно потребують послідовної розробки шляхи розвитку інформаційної культури майбутніх

перекладачів, конкретизовані в компетенціях, набуття яких визначається в програмах начальних дисциплін. Слід зазначити, що завдання з розвитку інформаційної культури мають ставитися як під час вивчення нормативних навчальних дисциплін, так і дисциплін за вибором.

Поряд з інтеграцією завдань із розвитку інформаційної культури майбутніх перекладачів до навчальних планів важливою передумовою розвитку останньої у процесі підготовки перекладача є визнання учасниками навчального процесу актуальності проблеми інформаційної культури для сучасної особистості й фахівця в галузі перекладу.

Тому наступним етапом нашого дослідження стало опитування у вигляді анкети науково-педагогічних працівників, що працюють зі студентами-перекладачами, студентів-перекладачів, абітурієнтів, що вступають до технічного університету на напрям підготовки „Філологія", спеціалізацію „Технічний переклад". Для більш об'єктивної оцінки до анкети було включене питання, яке дає інформацію про забезпеченість респондента комп'ютером і підключенням до мережі Інтернет.

Анкета для викладачів включала 20 питань і була спрямована на оцінку викладачами якості роботи з інформаційними ресурсами студентів у процесі виконання навчальних завдань; визначення ставлення викладачів до необхідності розвитку компонентів інформаційної культури майбутніх перекладачів; з'ясування місця завдань, спрямованих на розвиток інформаційної культури майбутніх перекладачів у навчальній діяльності під керівництвом викладача; можливих результатів діяльності з розвитку інформаційної культури майбутніх, якщо цьому аспекту навчальної діяльності приділяється увага.

Метою анкетування для студентів було визначення їх ставлення до роботи з інформацією, з якою вони стикаються під час навчання та в повсякденному житті. Анкета складалася з 21 питання та була запропонована майбутнім перекладачам 1-5 курсів. В опитуванні взяли участь 257 студентів 1-5 курсів, які навчаються за напрямом „Філологія" і спеціальністю „Переклад".

Анкета для абітурієнтів включала 18 питань і була запропонована учням 11-х класів шкіл, гімназій та ліцеїв Дніпропетровської області, які брали участь у професійно орієнтованій олімпіаді з англійської мови, що проводилася з профорієнтаційною метою. Для такого вибору кола опитуваних визначальними стали такі критерії:

1) опитані учні шкіл — це потенційні студенти-перекладачі;

2) респонденти володіють англійською мовою на певному рівні, що значною мірою нівелює мовні бар'єри пошуку інформації, зокрема в мережі Інтернет.

Опитування абітурієнтів мало на меті визначити їх ставлення до роботи з інформацією, з якою вони стикаються під час навчання й у повсякденному житті, і наявність елементарних умінь з обробки інформації. В опитуванні взяли участь 107 респондентів.

Слід зазначити, що анкета для абітурієнтів була орієнтована на загальну інформаційну культуру опитуваних, у той час як анкети для викладачів і студентів-перекладачів — на загальну інформаційну культуру і професійно орієнтовану інформаційну культуру майбутніх перекладачів.

Опитування абітурієнтів показало, що 72 % респондентів не використовують для навчальних потреб додаткових джерел інформації, крім шкільного підручника і нотаток, зроблених на уроках. При цьому 56 % опитаних вважають, що можуть швидко знайти будь-яку необхідну інформацію.

Переважна більшість школярів (97 %) має вдома комп'ютер або ноутбук, у 86 % опитаних є вдома доступ до мережі Інтернет. Лише 38 % респондентів

використовують комп'ютер для роботи з програмами Word і Power Point, працюють з мережею Інтернет, 15 % — для створення власних малюнків, музики та відео. Усі опитані за допомогою комп'ютера спілкуються у соціальних мережах, слухають музику, переглядають фільми. Тільки 2 % користуються спеціалізованими перекладацькими програмами для роботи з навчальними й художніми текстами.

Привертає увагу той факт, що 6 % опитаних зазначили, що комп'ютер необхідний їм для виконання робіт із залученням прикладного програмного забезпечення (3D-Max, C++ тощо), створення сайтів, програм.

Стосовно пошуку необхідної інформації, то 56 % респондентів вважають, що завжди можуть знайти необхідну інформацію, причому 80 % починають пошук інформації з пошукових систем мережі Інтернет, 10 % — з каталогів бібліотек, 10 % вказали інше (використання енциклопедій, консультації з учителями, батьками, друзями). Тільки 7 % опитаних можуть без допомоги бібліотекаря ефективно працювати з каталогами. Лише 37 % випускників шкіл постійно користуються певними інформаційними ресурсами, 5 % можуть назвати не менше 15 сайтів, які містять інформацію, пов'язану з шкільними предметами, а 2 % знають принаймні п'ять газет чи журналів за тематикою шкільних предметів.

Близько 71 % опитаних використовують усю знайдену інформацію, 3 % перед використанням обмірковують, чи правдива й надійна знайдена інформація, 11 % користуються інформацією з найновіших джерел. Більшість респондентів зберігають знайдену інформацію, причому 80 % упорядковують її у вигляді файлів і зберігають у пам'яті комп'ютера, 4 % користуються схемами, 7 % — конспектами.

Слід зазначити, що менше половини (44 %) опитаних знають, що матеріали, які містяться у мережі Інтернет, є власністю їхніх авторів, й у разі використання не можна видавати ці матеріали за власні.

Отже, можемо скласти поведінковий портрет сучасного випускника школи щодо роботи з інформацією. Це особистість, яка володіє навичками пошуку інформації, однак у своїх пошуках переважно користується можливостями мережі Інтернет, натомість не використовує бібліотечні ресурси, зокрема сайти й електронні каталоги бібліотек. Сучасний школяр має удома комп'ютер, проте здебільшого використовує його у розважальних цілях (ігри, прослуховування музики, перегляд фільмів і відеороликів, спілкування в соціальних мережах), однак уміє працювати і з найпоширенішими програмами з обробки текстів, таблиць.

У своїх інформаційних потребах випускник школи є прагматичним, у навчанні переважно задовольняється інформацією, отриманою на заняттях чи з підручника, якщо виникає необхідність у пошуку додаткової інформації, то найчастіше використовується уся інформація, знайдена випадково в Інтернеті, можливо з наданням переваги новішій. Такі фактори, як правдивість і походження інформації, до уваги здебільшого не беруться. Використана інформація переважно зберігається в пам'яті комп'ютера, іноді складаються конспекти чи схеми.

У зв'язку з цим можна стверджувати, що сучасний випускник школи володіє окремими навичками й уміннями з інформаційної діяльності, проте не завжди здатен працювати з інформацією ефективно.

Анкета для студентів напряму підготовки „Філологія" та спеціалізації „Технічний переклад" включала переважно ті ж запитання, що й анкета для випускників шкіл, і додаткові запитання, пов'язані з роботою з інформацією під час навчання в університеті.

Опитування студентів університетів показало, що 52 % респондентів у підготовці до занять використовують інші джерела інформації, крім підручників і нотаток,

зроблених на заняттях. Усі опитані вважають, що можуть швидко знайти будь-яку необхідну інформацію.

Наявність удома комп'ютера чи ноутбука підтвердили 99 % студентів, 90 % можуть вдома користуватися мережею Інтернет. Близько 62 % респондентів використовують комп'ютер для роботи з програмами Word, Excel і Power Point, працюють з мережею Інтернет, 15 % — для створення власних малюнків, музики та відео, лише 28 % перекладають навчальні тексти у спеціальних програмах-перекладачах. Як і серед школярів, усі опитані за допомогою комп'ютера спілкуються в соціальних мережах, слухають музику, переглядають фільми.

Близько 10 % респондентів працюють із програмами з редагування зображень, музики, відеоматеріалів, спеціалізованими комп'ютерними словниками й прикладними перекладацькими і бухгалтерськими програмами тощо.

Пошук інформації 73 % опитаних студентів починають з мережі Інтернет, 22 % — з каталогів бібліотек, 5 % вказали консультації з викладачами як початок пошуку. Лише 11 % респондентів вважають, що здатні працювати з каталогами бібліотек без допомоги бібліотекаря.

Тільки 42% майбутніх перекладачів можуть назвати кілька інформаційних ресурсів, якими користуються постійно, 12% знають принаймні 15 сайтів, де є матеріали, пов'язані з різними навчальними дисциплінами, а 4% – здатні згадати назви щонайменше п'яти газет чи журналів за тематикою навчальних дисциплін.

Половина респондентів використовують усю знайдену інформацію, 14 % перед використанням ресурсу обмірковують, чи правдива знайдена інформація, 37 % віддають перевагу інформації з найновіших джерел. Як і серед випускників шкіл, переважна більшість опитаних зберігає знайдену інформацію у вигляді файлів у пам'яті комп'ютера, схемами та конспектами користується 3 % опитаних.

Близько половини респондентів знає про те, що інформаційні ресурси є власністю їхніх авторів і необхідність поважати їхні авторські права. Наразі тільки 22 % знають вимоги до цитування інших авторів і не мають труднощів з оформленням списків літератури до курсових робіт. Під час підготовки до виступів лише 12 % опитаних користуються принаймні п'ятьма джерелами інформації, 7 % використовують не лише текстову інформацію, а й відео, аудіо.

Отже, отримані дані свідчать, що пересічний студент університету працює з інформацією на такому ж рівні, як і випускник школи, хоча рівень інформаційних потреб студента повинен бути вищим. Особливістю є лише звертання до викладачів на початку пошуку інформації і більш критичне ставлення до використовуваної інформації. Більший відсоток тих, хто працює в бібліотеці, можна, на нашу думку, пояснити тим, що університетські бібліотеки забезпечують студентів необхідним мінімумом інформації, джерелами, рекомендованими до опрацювання викладачами-предметниками. Незважаючи на те, що студенти знають про права авторів на створені ними інформаційні ресурси, лише чверть респондентів володіє правилами коректного використання чужої інформації.

Дані, отримані в результаті анкетування майбутніх перекладачів, підтверджуються й уточнюються результатами анкетування науково-педагогічних працівників, які працюють зі студентами цієї спеціальності.

Провідною метою опитування викладачів було визначення їх ставлення до розвитку навичок роботи з інформацією і необхідності приділення уваги розвитку цих навичок у процесі вивчення дисциплін, які викладає опитаний науково-педагогічний працівник.

Анкетування показало, що 100 % опитаних викладачів вважають навички роботи з інформацією необхідними майбутнім перекладачам, проте лише на думку 52 %

студентам необхідно пропонувати завдання, що навчають їх правильно працювати з інформацією.

Найважливішою для перекладачів інформацією, з точки зору опитаних, є текстова інформація й аудіоматеріали. Найпоширенішими завданнями, які навчають майбутніх перекладачів працювати з інформацією, було названо такі: написання реферату (86 %), пошук інформації в мережі Інтернет (34 %), складання анотацій до визначених матеріалів (12 %), створення презентацій із використанням комп'ютерних програм (10 %).

Словники і довідники за предметами, що вивчаються, рекомендує студентам переважна більшість науково-педагогічних працівників, що складає 90 % від загальної кількості; на зв'язки з раніше засвоєними знаннями звертають увагу 95 % опитаних. Певний алгоритм виконання завдань пропонують майбутнім перекладачам 53 % респондентів, проте тільки 16 % стверджують, що студенти користуються запропонованими алгоритмами, близько 70 % викладачів, які обрали варіант відповіді "не можу відповісти", імовірно не звертали увагу на цей факт.

Переважна більшість опитаних (88 %) на заняттях визначає інформацію, яку студенти мають занотувати. Тільки близько 10 % викладачів звертають увагу студентів на проблему поваги авторських прав на джерела інформації, які використовуються, проте більшість із них наголошує на важливості створення студентами якісної інформації, що виражається насамперед у правильному використанні термінології і дотриманні стандартів оформлення відповідних інформаційних ресурсів. Слід зазначити, що 94 % опитаних стверджують, що майбутні перекладачі дотримуються вимог щодо технічного оформлення виконуваних завдань.

Рекомендують студентам-перекладачам джерела інформації на іноземних мовах 43 % викладачів, а звертають увагу студентів на надійність, переваги та недоліки певних джерел інформації тільки 25 % респондентів, у той час, як лише 12 % опитаних пропонує студентам-перекладачам завдання аналітичного характеру, спрямовані на визначення інформації, якої бракує. Науково-педагогічні працівники, які взяли участь в опитуванні, зазначають, що майбутні перекладачі переважно під час виконання різноманітних завдань використовують 3–5 джерел інформації, до яких належать конспекти лекцій і рекомендовані джерела інформації, приблизно 36 % користуються й джерелами інформації, знайденими самостійно. Більшість опитаних вважає, що студенти-перекладачі запозичують знайдену інформацію без обробки.

Слід зазначити, що переважна більшість викладачів неспеціальних дисциплін пропонує студентам значну кількість завдань і вправ, спрямованих на формування навичок майбутніх перекладачів щодо роботи з інформацією, у той час, як опитані викладачі фахових дисциплін приділяють цьому питанню менше уваги.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, робота з розвитку навичок роботи з інформацією майбутніх перекладачів не ведеться системно, хоча респонденти визнають такі навички важливими для студентів-перекладачів. Оцінюючи якість роботи студентів з інформацією, викладачі визначають такі особливості: наслідування запропонованих зразків; використання незначної кількості джерел інформації; використання знайденої інформації без обробки.

Ці особливості, на нашу думку, є негативними показниками, бо демонструють низький рівень умінь майбутніх перекладачів щодо роботи з інформацією.

Отже, проведені дослідження свідчать про те, що рівень розвитку інформаційної культури майбутніх перекладачів і рівень випускників шкіл характеризуються майже

однаковими показниками, хоча лише деякі показники у студентів є вищими. Відповідно до даних анкетування викладачів, які працюють із майбутніми перекладачами, системна робота з розвитку інформаційної культури не ведеться, хоча необхідність її визнається.

Звідси можемо зробити висновок про те, що проблема розвитку інформаційної культури майбутніх перекладачів у процесі підготовки до професійної діяльності визнається на рівні проектування змісту освіти, що знаходить своє відображення в освітньо-кваліфікаційних характеристиках освітньо-професійних рівнів бакалавра і спеціаліста, проте у проектуванні змісту навчання ця проблема враховується недостатньо. Опитування учасників навчального процесу дозволяє схарактеризувати розвиток інформаційної культури майбутніх перекладачів, як несистемний, нецілеспрямований і відповідно недостатньо ефективний процес. Можливими шляхами розв'язання проблеми є подані нижче.

1. Уведення окремої дисципліни, спрямованої на розвиток компетенцій, що формують компоненти інформаційної культури.

2. Включення компетенцій, що формують компоненти інформаційної культури до переліку компетенцій, які набуваються в результаті вивчення вже дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки перекладачів, за принципом системності.

3. Підвищення рівня мотивації студентів до набуття компетенцій, що формують компоненти інформаційної культури, у процесі самоосвіти.

Слід зазначити, що введення нової дисципліни може викликати труднощі, адже освітньо-професійні програми підготовки перекладачів наразі містять значну кількість дисциплін. Ось чому, на наш погляд, більш ефективним способом є удосконалення програм наявних дисциплін і посилення уваги до мотивації самовдосконалення майбутніх перекладачів. Такий підхід до розв'язання проблеми відповідає освітнім тенденціям як у сучасній Україні, так і у світі в цілому.

Перспективами подальших досліджень можемо назвати пошуки шляхів інтенсифікації навчального процесу підготовки майбутніх перекладачів в умовах вищих навчальних закладів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика / И. С. Алексеева. — СПб. : СОЮЗ, 2001. — 287 с.
2. Зінукова Н. Проблема підготовки майбутніх перекладачів у сфері професійної комунікації [Електронний ресурс] / Н. Зінькова. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/89_1/statti/13.pdf.
3. Карабан В. І. Переклад з української мови на англійську мову : навч. посіб. / В. І. Карабан, Дж. Мейс. — Вінниця : Нова книга, 2003. — 453 с.
4. Князян М. О. Структура інформаційно-технологічної компетентності та методичні аспекти її формування у майбутніх перекладачів / М. О. Князян // Наукові записки КДПУ. Сер. Філол. науки. — Кіровоград, 2009. — Вип. 81 (2). — С. 341–344.
5. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства : навч. посіб. / І. В. Корунець. — Вінниця : Нова Книга, 2008. — 515 с.
6. Чужакин А. П. Основы последовательного перевода и переводческой скорописи + классификация видов последовательного перевода / А. П. Чужакин, С. Г. Спиркина. — М. : Изд.дом "Экспримо", 2007. — 88 с.

Матеріал надійшов до редакції 27.12.2014 р.

РЕЗУЛЬТАТЫ ИССЛЕДОВАНИЯ СОСТОЯНИЯ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ В КОНТЕКСТЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕРЕВОДЧИКОВ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Нестерова Ольга Юрьевна
кандидат педагогических наук, старший преподаватель кафедры перевода
Государственный ВУЗ "Национальный горный университет», г.. Днепропетровск, Украина
olnesterova1@rambler.ru

Аннотация. В статье изложены результаты исследования проблемы развития информационной культуры будущих переводчиков в процессе профессиональной подготовки. Исследование включало анализ документов, регулирующих учебную деятельность студентов-переводчиков, и анкетирование студентов, научно-педагогических сотрудников и абитуриентов. В статье развитие информационной культуры будущих переводчиков в высших учебных заведениях определяется как несистемный и недостаточно эффективный процесс. Рассмотрены и охарактеризованы подходы к интегрированию развития информационной культуры в учебный процесс. Среди перспектив будущих исследований назван поиск путей интенсификации учебного процесса подготовки будущих переводчиков в условиях высших учебных заведений.

Ключевые слова: информационная культура; будущие переводчики; анкетирование.

THE RESULTS OF THE INVESTIGATION OF CURRENT STATE OF INFORMATION CULTURE DEVELOPMENT PROBLEM IN THE CONTEXT OF FUTURE TRANSLATORS TRAINING FOR THE PROFESSIONAL ACTIVITY

Olha Yu. Nesterova
Ph.D., senior lecturer in translation
State Universities "National Mining University", Dnepropetrovsk, Ukraine
olnesterova1@rambler.ru

Abstract. The article deals with the results of the investigation of future translators information culture development problem as the aspect of vocational training. The investigation involved the analysis of the documents regulating the future translators education, the questionnaire of the students, academic staff, and university entrants. The article characterizes the future translators information culture development under the conditions of higher educational institutions as unsystematical and inefficient process. The author considers approaches to the integration of information culture development to the training process. As the prospective investigations the search of intensification of future translators training under the conditions of higher educational institutions was mentioned.

Keywords: information culture; future translators; questionnaire.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Alekseeva I. S. Professional Training of Translator / I. S. Alekseeva. — SPb.: SOYuZ, 2001. —– 287 s. (in Russian).
2. Zinukova H. The Problem of Future Translators of the Sphere of Professional Communication Training [online] / N. Zinukova — Available from : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/89_1/statti/13.pdf (in Ukrainian).
3. Karaban V. I. Translation from Ukrainian into English : manual / V. I. Karaban, Dzh. Meys. — Vinnytsya : Nova knyha, 2003. — 453 s. (in Ukrainian).
4. Knyazyan M. O. The Structure of Informational and Technological Competence and Methodological Aspects of its Formation for Future Translators / M. O. Knyazyan // Naukovi zapysky KDPU. Ser. Filol. nauky. — Kirovohrad, 2009. — Vyp. 81 (2). — S. 341–344 (in Ukrainian).

5. Korunets' I. V. Introduction into Translation Studies : manual / I. V. Korunets'. — Vinnytsya : Nova Knyha, 2008. — 515 s. (in Ukrainian).
6. Chuzhakin A. P. The Basics of Successive Translation and Ttranslators Notation + Classification of Types of Successive Translation / A. P. Chuzhakin, S. G. Spirkina. — M. : Izd.dom "Eksprimo", 2007. — 88 s. (in Russian).